

دریافت پول در ازای واگذاری مقام

۸ بهمن ۱۳۹۴ ساعت ۲۱:۱۱

روز هفتم بهمن ۱۳۴۹ ساواک در گزارشی محرمانه اعلام کرد «دستیابی به پست و مقام در وزارت آموزش و پرورش دوره حاکمیت خانم فرخ رو پارسا پولی شده و هر کس با پرداخت نرخهای معینی می تواند به مناصب مختلفی دست یابد.»

فرخ رو پارسا در اسفند ماه ۱۳۰۱ ش در قم متولد شد. مادرش فرخ آفاق پارسا مدیر مجله «جهان زنان» به دلیل نوشتن مقاله‌ای درباره «لزوم تعلیم و تربیت مساوی برای دختر و پسر» به قم تبعید شد. وی پس از به دنیا آوردن فرزندش با میانجیگری نخست وزیر وقت به تهران بازگشت، پدرش فرخ‌دین پارسا کارمند وزارت بازرگانی و مدیر مجله «اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران» و «عصر جدید» بود. فرخ رو پارسا تحصیلات ابتدایی خود را در دبستان همای تهران و دوره متوسطه را در دانش‌سرای مقدماتی به اتمام رسانید، چون در دانش‌سرای مقدماتی شاگرد اول شد، به دانش‌سرای عالی راه یافت و در سال ۱۳۲۱ ش در رشته علوم طبیعی لیسانس گرفت و از همان سال در دبیرستان‌های مختلف مشغول به تحصیل گردید، در همان سال نیز با احمد شیرین سخن ازدواج کرد و در سال ۱۳۲۹ ش با درجه دکترا از دانشگاه تهران فارغ التحصیل شد. وی علی‌رغم تحصیل در رشته پزشکی کار طبابت را رها نموده و در وزارت فرهنگ مشغول به کار شد. در سال ۱۳۳۳ ش فرخ رو به اتفاق تنی چند از معلمین، «انجمن بانوان فرهنگی» را به منظور رفع مشکلات مدارس دخترانه تأسیس نمودند.

در ۱۳۳۵ ش «شورای همکاری جمعیت‌های بانوان ایرانی» به منظور ایجاد همکاری میان جمعیت‌های مختلف زنان فعالیت خود را آغاز نمود و فرخ رو پارسا به عنوان یکی از اعضای هیأت رئیسه آن انتخاب گردید. بعدها انتقادات شدیدی علیه این جمعیت به دلیل کم تحرکی در مطبوعات مطرح شد و شورای مذکور نیز منحل گردیده و «سازمان زنان ایران» جایگزین آن گردید. در خلال فراهم شدن مقدمات تشکیل «سازمان زنان ایران» افراد متنفذی در شورای عالی جمعیت‌های زنان (که متشکل از ۲۹ نفر زن بود) در پیامی اعلام کردند شورای عالی زنان، خود را منحل نمی‌داند. آن‌ها همچنین گروه شش نفری کمیسیون تحقیق را که طراح سازمان زنان بود، در جلسه خود راه ندادند. سخنگوی گروه مقاومت کننده شورا را فرخ رو پارسا بر عهده داشت. وی خبر انحلال شورای زنان را تکذیب کرد و اظهار داشت شورای عالی به ثبت رسیده و انحلال یا هر گونه تغییر در آن باید برطبق اساسنامه و یا تصویب دو سوم اعضای شورا باشد.

این کشمکش بین دو جناح به مدت یک ماه طول کشید تا این که اشرف پهلوی در یک مصاحبه مطبوعاتی انحلال رسمی شورای عالی جمعیت‌های زنان را اعلام کرد. از جمله فعالیت‌های آن شورا تأسیس «مدارس دخترانه» و ایجاد «خانه زن» بود. در سال ۱۳۳۶ ش فرخ رو پارسا به ریاست دبیرستان دکتر ولی ا... نصر انتخاب گردید و در سال ۱۳۳۷ ش نیز ریاست دبیرستان رضا شاه را عهده دار گردید. در دوران ریاست وی در دبیرستان رضا شاه، تخلفات مالی فراوانی از جانب وی به ثبت رسید، درباره اولین

انحرافات مالی وی در اسناد ساواک چنین آمده است:

«خانم پارسا قبلاً ریاست دبیرستان دخترانه رضا شاه را داشته و در آن موقع خانم بیدل در آن دبیرستان تدریس و حق تدریس دریافت کرده است. خانم پارسا در لیست‌های پرداختی حق التدریس خانم بیدل دست برده و ساعات کار او را زیاد و این اضافه کار را به نفع خود برداشت می‌نموده است، لذا پس از مدتی خانم بیدل متوجه موضوع گردیده و در این مورد به دیوان کیفر و بازرسی آموزش و پرورش شکایت نمود. آقای میرهاشمی رییس اداره بازرسی فرهنگستان در آن زمان با گرفتن حق السکوتی از خانم پارسا راضی می‌شود که از تعقیب شکایت خود صرف نظر نماید.»

فرخ رو پارسا در سال‌های ۱۳۳۸-۱۳۳۹ ش جهت مطالعه و بازدید از مؤسسات فرهنگی، سفرهایی را به کشورهای انگلستان و آمریکا به انجام رسانید.

در سال ۱۳۴۰ ش «کانون مترقی» تشکیل گردید. این کانون توسط گروهی از جوانان تحصیل کرده و عده‌ای از رجال دولتی همچون امیر عباس هویدا و حسنعلی منصور تأسیس شد. فرخ رو پارسا نیز همان سال به عضویت آن درآمد. اعضای این کانون در سال ۱۳۴۲ ش در انتخابات دوره ۲۱ مجلس شورای ملی شرکت نمودند و فرخ رو پارسا از تهران به عنوان وکیل به مجلس راه یافت. در همین سال حزب نوین ایران که گرداننده آن حسنعلی منصور بود، تأسیس گردید. وی نیز به عضویت آن درآمد، در این باره در اسناد ساواک چنین آمده است: «در ۷ آبان ۱۳۴۲ ش عده‌ای از زنان دانشگاه رفته ایران برای تشکیل جمعیت زنان دانشگاهی در هتل پالاس گرد آمده، انتخاب هیأت مدیره جمعیت را انجام دادند. پس از تنظیم اساسنامه موجودیت خود را به W.U.F.I (جمعیت زنان دانشگاهی دنیا) معرفی کردند که مورد قبول واقع شد، جمعیت زنان دانشگاهی ایران به ریاست دکتر پارسا اداره می‌شود.» هدف این جمعیت بر طبق گفته مؤسسين آن افزایش سطح معلومات و پشتیبانی از حقوق و منافع زنان جهان و ایجاد تفاهم و دوستی بین زنان تحصیل کرده کشورهای مختلف بود.

در اردیبهشت ۱۳۴۴ ش هادی هدایت، وزیر وقت آموزش و پرورش، فرخ رو پارسا را به سمت معاون پارلمانی آن وزارتخانه منصوب نمود. وی پس از انتخاب در این پست درصدد برآمد تا عده‌ای از افراد حزبی را (حزب نوین) وارد دستگاه نماید که این امر با مخالفت وزیر وقت مواجه گشت.

البته از همان ابتدای به معاونت رسیدن فرخ رو پارسا مخالفت‌هایی از طرف روحانیون و عده‌ای از فرهنگیان به جهت بهایی بودن این فرد آغاز شده بود. در اسناد ساواک درباره این موضوع چنین آمده است:

«انتخاب خانم دکتر فرخ رو پارسا به معاونت وزارت آموزش و پرورش که منتسب به بهایی بودن و از فرقه ازلی آن می‌باشد انعکاس بسیار بدی در بین فرهنگیان با سابقه داشته و آن‌ها را که عمری به دست و دل پاکی خدمت کرده‌اند، مأیوس نموده و نیز انعکاس این عمل در بین روحانیون و متعصبین مذهبی با اعتراض مواجه شده آنها را عصبانی نموده است.»

هر چند تلاش بر این بود که بهایی بودن فرخ رو پارسا را مخفی نگهدارند، اما برخی اتفاقات هر گونه شک را به یقین تبدیل می‌ساخت از جمله این که:

«مراسم عقد برادر زاده خانم پارسا، وزیر آموزش و پرورش با فرزند تیمسار صنیعی، وزیر سابق جنگ در منزل برادر خانم پارسا که قاضی دادگستری است، برگزار شده است. در این مراسم مهندس روحانی وزیر کشاورزی و عده‌ای دیگر از پیروان مسلک بهایی حضور داشته‌اند. خانم پارسا و تیمسار شیرین سخن نیز در این مجلس بوده‌اند. خطبه عقد که معمولاً از طرف یک نفر روحانی باید خوانده شود انجام نگردید و طبق آداب و رسوم بهایی‌ها برنامه عقد انجام شده است. مهم‌تر این که هویدا در زمان نخست

وزیریش به بهائیان پروبال زیادی داد و تعدادی از بهائیان را وارد کابینه خود کرد؛ از جمله فرخ‌رو پارسا را که یک بهایی بود به عنوان وزیر آموزش و پرورش انتخاب نمود. سرانجام کارشکنی‌های فرخ‌رو پارسا و دوستانش علیه نخست وزیر وقت، هادی هدایتی، به ثمر رسید و او در ۵ شهریور ۱۳۴۷ش از سوی هویدا به وزارت آموزش و پرورش منصوب گردید. هنوز چند ماهی از انتصاب وی در پست وزارتخانه مزبور نگذشته بود که وی تصمیمات عنادآمیزی علیه روحانیت اتخاذ نمود، البته مخالفت‌های وی با اصل اسلام بود. یکی از اقدامات ضد اسلامی وی حذف درس عربی از دروس دبیرستانی بود که با اعتراض عده‌ای از دبیران، محصلان نیز روبرو شده بودند. [در جلسه‌ای] فرخ‌رو پارسا به اتفاق یک نفر آمریکایی پشت تریبون قرار گرفتند، شخص آمریکایی مرتب محاسن و مزایای برنامه جدید را بر می‌شمرد. خانم وزیر سخنان وی را برای حاضران ترجمه می‌کرد... در آن جلسه حقیر نیز اجازه خواسته، اظهار داشتم: ای خانم وزیر، کشورما که دست کم ۲۵۰۰ سال سابقه باستانی و تاریخی دارد، به چه مناسبت باید از کشوری که ۲۰۰ سال سابقه پیدایش دارد، الگو بگیرد و اطاعتش را بنماید؟»

همچنین وی در یکی از جلساتی که در مدارس جامعه تعلیمات اسلامی داشت به مخالفت با مسأله حجاب پرداخت و آن را جزو خرافات دانست. در طی دوران وزارت فرخ‌رو پارسا دو مسأله مورد توجه وزیر قرار داشت: یکی انتصاب بستگانش به پست‌های مهم در وزارت آموزش و پرورش و دیگری دریافت پول در قبال سمتی که به آن‌ها واگذار می‌شد. فرخ‌رو پارسا در دوران وزارت خود اختلاس‌های بسیاری در قسمت‌های مختلف وزارتخانه داشت.

«فرخ‌رو پارسا در مقام وزیر آموزش و پرورش به زودی راه‌هایی یافت تا از معاملات ساختمان و تأسیس مدارس خصوصی سود جوید.»

البته ضعف مدیریتی وی نیز نارضایتی عمومی را به دنبال داشت، حتی دامنه این نارضایتی‌ها، اعتراضات کسانی را که روزی تلاش فراوانی برای به وزارت رسیدن فرخ‌رو داشتند در پی داشت.

با گذشت زمان، چهره فرخ‌رو پارسا برای دیگران بیشتر آشکار می‌شد و کار وزارتخانه در دوران وی به آن جا رسید که برخی مدرس ملی به جای کتاب فارسی، انگلیسی و به جای شناساندن پرچم ایران، پرچم آمریکا را به دانش‌آموزان نشان می‌دادند. سرانجام فشار افکار عمومی باعث گردید که وی از این وزارتخانه در سال ۱۳۵۳ برکنار شود. پارسا طی هفت سال وزارت در وزارتخانه آموزش و پرورش کابینه امیر عباس هویدا بزرگترین ضربه‌ها را به ساختار آن وزارتخانه وارد کرد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی وی محاکمه و در تاریخ ۱۸/۲/۱۳۵۹ به اعدام محکوم گردید.

منابع:

- زنان دربار به روایت اسناد ساواک، فرخ‌رو پارسا، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی
- زن ایرانی از انقلاب مشروطیت تا انقلاب سفید (به مناسبت سال اعلامیه جهانی حقوق بشر) تهران، ابن سینا، چ ۱۳۴۷.
- سناتور، خاطرات مهرانگیز منوچهریان، نوشین احمدی خراسانی و پروین اردلان، تهران، نشر توسعه، چ ۱۳۸۲.
- تاریخ آموزش و پرورش ایران از ایران باستان تا ۱۳۸۰ ه‍.ش. امان... صفوی، تهران، رشد، ۱۳۸۳.
- کارنامه زنان مشهور علم و ادب، خشایار وزیری و فخری (قویمی)
- اطلاعات بانوان ش ۷۸، ۱۴ مهر ۱۳۳۷.
- دولت‌های ایرانی از میرزا نصر... مشیرالدوله تا میر حسین موسوی، زیر نظر یعقوب آژند، تهران، انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد، چ ۱۳۷۸.

- زندگی و عملکرد سیاسی حسنعلی منصور، منیژه صدری، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چ ۱۳۸۳.
- جریان‌ها و سازمان‌های مذهبی و سیاسی ایران سال‌های ۱۳۵۷-۱۳۲۰، رسول جعفریان، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چ ۱۳۸۳.
- قلم و سیاست (از کودتای ۲۸ مرداد تا ترور منصور) ج ۲، محمد علی سفری، تهران، نشر نامک، ۱۳۷۳.
- سالنامه زنان ایران، سال ۱۳۷۹.
- یاران امام به روایت اسناد، ابوذر زمان، تهران، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، چ ۱۳۸۲.
- دایره المعارف زنان، تهران، مرکز مشارکت زنان، چ ۱۳۸۲.
- هدف‌ها و مبارزه زن ایرانی از انقلاب مشروطه تا سلطنت پهلوی، محمد حسین خسرو پناه، تهران، ناشر پیام امروز، چ ۱۳۸۱.
- سالار زنان، منصور پیرنیا (جزوه).
- «از سید ضیاء تا بختیار»، مسعود بهنود، تهران، نشر جاویدان، چ ۱۳۶۹.
- اسناد هویدا، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی.
- ترکمان، محمد، یادنامه دکتر سحابی، تهران، قلم، چ ۱۳۷.

منبع:

مشرق نیوز

مرکز اسناد انقلاب اسلامی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۳۲۴۷۱/مقام-واگذاری-لازای-پو-دریافت/>